

Posta

Kalendar

Kontakti

Deleted Items (37)

Drafts [9]

Inbox (5)

Junk E-Mail [1]

Sent Items

Deleted Items (37) →

Outbox

Upravljanje fasciklama...

Odgovori

Odgovori svima

Proslеди

Neželjeno

Zatvori

Portal i Radio 021 KOSULJICA OSNOVNE LABORATORIJSKE ANALIZE

Aristea Stakic [aristea.stakic@021.rs]

Poslato: 7. novembar 2024. 16:19

Za: Biljana Gavrić; Snežana Bojanić

Prilozi: Kosuljica Osnovne laborat~1.docx (19 kB)

Poštovane,

U prilogu dostavljam molbu za odobrenje sadržaja za realizaciju prve u nizu od ukupno osam tema/tekstova/radijskih emisija, obuhvaćenih ugovorom između Radija 021.rs i Pokrajinskog sekretarijata za zdravstvo AP Vojvodine.

Tema prve realizacije je:
Osnovne laboratorijske analize, značaj za građane sa tumačenjem.

Sagovornica, prma dogovoru i navedenom spisku koji ste nam dostavili je dr Isidora Radosavkić iz Univerzitetskog Kliničkog centra Vojvodine.

Planirano je da emisiju o Osnovnim laboratorijskim analizama premijerno emitujemo u ponedjeljak, 11. novembra u 17 časova dok je repriza prve epizode planirana za subotu, 16. novembra u 15 časova.

Tekstovi o dogovorenim temama koji su predmet ugovora biće objavljeni na Portalu 021.rs u sukcesivno, prema dinamici odobrenja i emitovanja i biće Vam dostavljeni u skladu sa odredbama ugovora.

Hvala Vam.

Srdačan pozdrav,

Aristea Stakić, novinarka
aristea.stakic021@021.rs
Radio 021, Portal [021.rs](http://www.021.rs)
Tel: 064/8195362
<http://www.021.rs/>

Tema emisije: Osnovne laboratorijske analize

Realizatorka: Aristeia Stakić, novinarka

Medij: Radio 021, portal 021.rs

Za potrebe: Pokrajinskog sekretarijata za zdravstvo APV

UVODNA ŠPICA (sadrži informaciju o organu koji je dodelio sredstva za realizaciju ugovorne obaveze)

OFF: Poštovani slušaoci, dobar dan.

Moje ime je Aristeia Stakić.

U ovoj emisiji razgovaramo o značaju osnovnih laboratorijskih analiza za unapređenje zdravlja građana.

Sagovornica Radija 021 je doktorica Isidora Radosavkić iz Univerzitetskog Kliničkog centra Vojvodine.

Rastavnica

OFF: Rezultati laboratorijskih analiza imaju važnu ulogu u postavljanju dijagnoze, praćenju toka bolesti kao i proceni efikasnosti terapije.

Samim tim, značajni su za unapređenje zdravstvene zaštite građana jer omogućavaju rano otkrivanje bolesti i donošenje pravovremenih medicinskih odluka, ističe u razgovoru za 021.rs, dr Isidora Radosavkić.

Dr Radosavkić: *„Treba bi se pridržavati relevantnih kliničkih smernica i protokola koji definišu kada i koje analize treba raditi. To pomaže u standardizaciji i smanjenju suvišnih testiranja. Takođe, potrebno je odabrati testove koji imaju visoku specifičnost i senzitivnost za postavljanje dijagnoze“. Praćenje prethodnih laboratorijskih rezultata pacijenta može takođe pružiti važne informacije o tome koje analize su zaista potrebne. Treba izbegavati testove koji ne pružaju značajne informacije ili ne utiču na lečenje. Saradnja između lekara, laboratorijskih stručnjaka i drugih članova zdravstvenog tima je timski rad na donošenju boljih kliničkih odluka“.*

OFF: Nakon postavljanja radne dijagnoze lekar upućuje svoga pacijenta na dopunske dijagnostičke procedure odnosno laboratorijske analize radi njenog potvrđivanja ili odbacivanja.

Dr Radosavkić: *„Pod biološkim uzorcima podrazumevaju se uzorci krvi, urina, pljuvačke, zatim uzorci stolice, likvora, vaginalnog sekreta, tkiva kao i aspiracijska punkcija limfnog čvora, štitne žlezde, promene na dojci, odnosno, bilo koji drugi biološki materijal koji se koristi za druge visokospecijalizovane preglede“*, objasnila je doktorica.

OFF: U osnovne laboratorijske analize spadaju određivanje sedimentacije eritrocita, kompletna krvna slika sa leukocitarnom formulom koja podrazumeva određivanje broja crvenih i belih

krvnih zrnaca, diferenciranje pojedinih vrsta ćelija leukocita i određivanje vrednosti hemoglobina, hematokrita i broja trombocita

Dr Radosavkić: „*Važno je naglasiti da su među njima i biohemijski testovi a najčešće se određuje vrednost šećera, odnosno, glukoze u krvi, zatim, lipidnog statusa, tojest vrednosti holesterola, triglicerida i takozvanog dobrog holesterola, vrednosti uree, kreatinina, mokraćne kiseline, aktivnost jetrenih enzima, vrednosti bilirubina, amilaze, ukupnih proteina i mnogih drugih testova koji se koriste za procenu funkcije jetre, bubrega i pankreasa*“, napominje dr Radosavkić.

OFF: Osnovni panel laboratorijskih testova obuhvata i pregled urina ali i analize kojima se ispituje poremećaj hemostaznog sistema, ističe doktorka Radosavkić i dodaje da se, osim određivanja broja trombocita u okviru kompletne krvne slike, po potrebi kontrolišu hormoni štitne žlezde, polni hormoni, koštani i tumor markeri i trombofilni markeri. Svi uzorci krvi za laboratorijske analize se uzimaju ujutru nakon noćnog gladovanja. O tome Zašto moramo da gladujemo pre odlaska u laboratoriju, doktorka Radosavkić nema dilemu:

Dr Radosavkić: „*Uzimanje hrane pre laboratorijskih analiza dovodi do povećanja koncentracije glukoze, holesterola, triglicerida, fosfata, proteina, gvožđa i vitamina. Trebalo bi izbegavati i veću fizičku aktivnost dva do tri dana pre vađenja krvi jer povećana fizička aktivnost može značajno da poveća aktivnost pojedinih enzima i nivo kalijuma. Takođe, pre vađenja krvi (u dogovoru sa lekarom) ne treba uzimati lekove i preparate koji mogu uticati na rezultat analiza kao što su gvožđe, vitamini, hormonska terapija, diuretici, analgetici i drugo*“, istakla je ona.

OFF: Kliničko-biohemijski testovi su laboratorijski testovi koji se koriste u proceni funkcije organa, dijagnostici bolesti, praćenju stanja pacijenata i efikasnosti terapije, kaže doktorka Radosavkić.

Dr Radosavkić: „*Cilj ovih testova je da pruže informacije o funkciji različitih sistema u telu, uključujući jetru, bubrege, srce, pankreas i endokrine žlezde. O važnosti rezultata dobijenih u kliničko – biohemijskih ispitivanjima govori podatak da je u preko 70% slučajeva dijagnoza bolesti postavljena baš na osnovu rezultata ovih testova*“, kaže doktorka.

OFF: Napominje da se mikrobiološke analize koriste za otkrivanje mikroorganizama kao što su bakterije, virusi, gljivice i paraziti u uzorcima biološkog materijala a koji mogu izazvati infekcije i narušiti zdravlje.

Dr Radosavkić: „*Kada imamo neki upalni proces, sa porastom koncentracije nekih drugih jedinjenja smanjuje se ta elektronegativnost na membrani eritrocita, pa dolazi do bržeg taloženja. U fiziološkim uslovima, sedimentacija je ubrzana posle obilnih obroka, u toku menstruacije, trudnoće i u starosti kao i u akutnim i hroničnim infekcijama, zapaljenskim procesima, malignim bolestima i teškim anemijama. U slučaju hroničnih inflamatornih bolesti, u kojima je CRP često normalan ili blago povišen, SE je bolji indikator za praćenje bolesti. Prolazne inflamatorne infekcije, kao što su virusne infekcije, ne menjaju SE. Povišena SE se ne*

može smatrati dovoljno pouzdanim indikatorom inflamacije, već samo pruža dopunske informacije uz one iz medicinske istorije, kliničke slike i druge laboratorijske nalaze“, kaže ona.

OFF: Prvo treba proveriti krvnu sliku, ponavlja dr Radosavkić za 021.rs jer je analiza kompletne krvne slike značajna zato što omogućava lekarima da steknu uvid u opšte zdravstveno stanje pacijenta, otkriju poremećaje kao što su anemija, infekcije, upale, poremećaji u zgrušavanju krvi i razne hematološke bolesti. Takođe može biti korisna u praćenju efekata terapije, poput hemoterapije ili lekova koji utiču na krvne ćelije.

Dr Radosavkić: „Analiza krvi i krvne slike radi se jednom godišnje, ili na svakih 6 meseci po preporuci lekara a uзорak krvi se uzima ujutru nakon noćnog gladovanja, 12 sati nakon poslednjeg obroka. Ovaj standardni laboratorijski termin podrazumeva određivanje koncentracija hemoglobina, broja eritrocita, broja leukocita, broja trombocita i hematokrita u jednom uzorku krvi“, kaže ona.

OFF: Diferencijalna krvna slika je laboratorijska analiza koja se koristi za merenje i analizu različitih tipova belih krvnih zrnaca u krvi. U perifernoj krvi zdravih osoba cirkulišu tri vrste leukocita. To su zrele ćelije granulocitne, limfocitne i monocitne loze. Broj pojedinih vrsta leukocita se menja u sklopu mnogih bolesti, pri čemu su promene ukupnog broja leukocita najčešće posledica promene broja neutrofilnih granulocita, kaže doktorka.

Dr Radosavkić: „U tom smislu, Neutrofilija predstavlja povećanje broja neutrofila i najčešće se sreće kod akutnih bakterijskih infekcija a može je prouzeokovati oštećenje tkiva, nekroza i može se pojaviti pod uticajem nekih lekova i hemijskih jedinjenja ali i u sklopu nehematoloških malignih bolesti. Neutropenija je smanjenje broja neutrofila usled smanjenje produkcije zbog dejstva nekih lekova, u sklopu infektivnog agensa, kod autoimunih bolesti. Apsolutna limfocitoza je povećanje broja limfocita u perifernoj krvi kod odraslih, dok je ovo stanje fiziološka pojava kod dece. Najčešći uzroci povećanja broja limfocita su pojedine virusne infekcije, hronične infektivne bolesti (tuberkuloza) i maligne bolesti krvi (hronična limfocitna leukemija, limfomi ili akutna limfoblastna leukemija“, naglašava dr Radosavkić.

OFF: Naša sagovornica navodi i druge rezultate osnovnih laboratorijskih analiza koje mogu dovesti do Limfopenije koja predstavlja smanjenje broja limfocita u perifernoj krvi i najčešće je uzrokovana teškim virusnim oboljenjima, autoimunskim bolestima i dejstvom nekih lekova. Ona navodi i Monocitozu koja znači povećanje broja monocita a njen najčešći uzrok su infekcije kao što su tuberkuloza, parazitoze (malarija), hronični upalni neinfektivni procesi, tumori i primarne hematološke bolesti.

Dr Radosavkić: „Sniženje broja monocita se zove monocitopenija i javlja se kao posledica terapije kortikosteroidima ili u sklopu aplastične anemije. Eozinofilija je porast apsolutnog broja eozinofilnih granulocita u perifernoj krvi iznad $0,5 \times 10^9/l$ i najčešći uzročnik toga su različite parazitarne bolesti (trihinelozna, ehinokokus), alergijske reakcije (alergijska astma, polenska kijavica), dermatoze, sistemske bolesti vezivnog tkiva kao i kod malignih bolesti. Bazofilija je porast broja bazofilnih granulocita iznad $0,2 \times 10^9/l$ i može se sresti kod nekih virusnih infekcija kao što su grip, varičela, tuberkuloze, i u sklopu alergijske preosetljivosti na lekove, sistemskih

bolesti vezivnog tkiva, ulceroznog kolitisa, endokrinoloških bolesti kao što su hipotireoza, dijabetes melitus i terapija estrogenim hormonima“, ističe ona.

OFF: Doktorka Radosavkić kaže da proces upućivanja pacijenta u laboratoriju ali sama procedura mogu varirati u zavisnosti od zdravstvene ustanove i vrste analize koja se traži.

Dr Radosavkić: „*Ipak, uobičajeno je da lekar napiše uput za pacijenta koji će sadržati osnovne podatke, odnosno, ime i prezime pacijenta, pol i datum rođenja, adresu i broj telefona i jedinstveni matični broj bolesnika (JMBG). Da bi dobili ispravno izvođenje analize i tačne intepretacije tih rezultata, uput bi trebalo da sadrži i podatke o lekaru koji je zatražio analize, njegovu adresu i naziv ordinacije u primarnoj zdravstvenoj zaštiti ili puni naziv bolničkog odeljenja, zatim podatke za tražene testove i svaku klinički bitnu informaciju o bolesniku, o njegovoj pripremi i terapiji koju prima*“, kaže dr Radosavkić za 021.rs.

OFF: Ona podseća na to da većina laboratorija dobija elektronske uputnice od strane lekara koji upućuje pacijenta ili pacijent donosi uput u papirnoj formi sa sobom u laboratoriju gde se rade testovi na uzorcima krvi, urina, ili se uzima bris.

Dr Radosavkić: „*Rezultati traženih laboratorijskih analiza se elektronski dostavljaju lekaru koji ih je i zahtevao, na osnovu kojih donosi kliničke odluke. Takodje je jos uvek vrlo često da sam pacijent preuzima rezultate u laboratoriji u štampanoj formi i dalje nosi svom lekaru*“, kaže ona.

OFF: Ističe da je za rad jedne kliničko-biohemijske laboratorije potrebno mnogo različitih resursa i opreme a da bi svaka laboratorija trebalo da zapošljava kvalifikovano osoblje, pre svih, laboratorijske tehničare koje pacijenti odmah upoznaju i koji obavljaju veliki deo posla u svakoj kliničko - biohemijskoj laboratoriji.

Dr Radosavkić: „*Tu su, zatim, lekari specijalisti laboratorijske medicine i kliničke biohemije, medicinski biohemičari, magistri biohemije, medicinski tehničari i drugo osoblje sa odgovarajućom obukom i sertifikatima. Laboratorijski prostor podrazumeva adekvatan prostor za prijem pacijenata i uzimanje uzoraka. Prostor mora biti klimatizovan, ventiliran, dovoljno svetao i prostran a iste uslove trebalo bi da imaju i prostorije za skladištenje opreme i reagenasa. frižideri i zamrzivači u kojima se čuvaju uzorci, kancelarije osoblja i prostorije za odmor*“, objasnila je dr Radosavkić.

OFF: Opšta laboratorijska oprema - mikroskopi, centrifuge, inkubatori, pipete, analizatori krvi i urina, pH metri, spektrofotometri i druga oprema za obavljanje različitih analiza, neophodni su u svakoj laboratoriji koja se pridržava relevantnih kliničkih smernica i protokola koji definišu kada i koje analize treba raditi, poručuje dr Radosavkić.

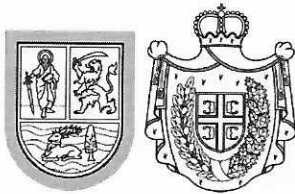
Dr Radosavkić: „*To pomaže u standardizaciji i smanjenju suvišnih testiranja. Odabrali testove koji imaju visoku specifičnost i senzitivnost za postavljanje dijagnoze. Praćenje prethodnih laboratorijskih rezultata pacijenta može takođe pružiti važne informacije o tome koje analize su zaista potrebne. Treba razmatrati troškove testova i njihovu koristi. Treba izbegavati testove koji ne pružaju značajne informacije ili ne utiču na lečenje*“, ističe ona.

OFF: Dodaje da se u modernoj medicini, lekari trude da urade samo neophodne testove i analize jer takav pristup pomaže i u smanjenju troškova zdravstvene zaštite i omogućava precizniju

dijagnozu i efikasnije lečenje. Ona ističe da lekari i laboranti koriste nove tehnologije, digitalne alate i softvere kako bi se što preciznije analizirali dobijeni podaci testiranja.

Dr Radosavkić: „Kvalitetno kontrolisani uzorci su rezultat prmenjenih standarda i kontrolnih uzoraka koji se koriste za proveru tačnosti i pouzdanosti rada aparata i samim tim tačnosti rezultata analiza, kao i uzoraka pacijenata koji su dobijeni na strogo kontrolisan način, pravilnom identifikacijom pacijenta i proverom pripreme pacijenta za vađenje krvi. Laboratorija mora imati softver za upravljanje podacima pacijenata, unos rezultata analiza i praćenje uzoraka i generisanje izveštaja. Bezbednost i zaštita su takođe ključni a podrazumevaju pravilnu procedurau za odlaganje opasnih materijala, zaštitu od infekcija i bezbedno rukovanje uzorcima i reagensima“, naglašava sagovornica 021.rs, dr Isidora Radosavkić.

OFF: I da zaključimo, laboratorijske analize su testovi koji se sprovode na biološkim uzorcima kako bi se dobile informacije o zdravstvenom stanju pacijenata. Pravilan odabir laboratorijskih analiza ključan je za postavljanje tačne dijagnoze i praćenje zdravstvenog stanja pacijenta i zato ih treba odabrati na osnovu simptoma bolesti koje ima pacijent i istorije bolesti, kako bi se postavila tačna dijagnoza.

Република Србија
Аутономна покрајина Војводина
Покрајински секретаријат за
здравство
Булевар Михајла Пупина 16, 21000 Нови Сад
Т: +381 21 487 4385 Ф: +381 21 456 119
psz@vojvodina.gov.rs

БРОЈ: 002579751 2024 80253 ДАТУМ: 12.новембра 2024. године
001 000 405 001 18 016

На основу члана 151 Закона о јавним набавкама предмет уговора је услуга продукције и емитовања радио програма са карактеристикама, који за тему има информисање становништва и подршку превентивним активностима за очување и унапређење здравља и усвајање понашања која доприносе здрављу, број Уговора код Наручиоца: 002579751 2024 80253 001 000 405 001 18 016 од 15.октобра 2024. године закљученог са Извршиоцем услуге „Радио 021“ доо из Новог Сада, лице задужено да у име и за рачун Наручиоца – Покрајинског секретаријата за здравство прати контролу извршења уредности услуге по уговору о јавној набавци, даје:

ПИСМЕНО ОДОБРЕЊЕ – САГЛАСНОСТ

На тему Основне лабораторијске анализе (се, ккс, дкс) - тумачење. Лице задужено за праћење извршења уговора у примереном року, који не може бити дужи од 5 радних дана, уколико садржај задовољава захтеве Наручиоца, даје своју писмену сагласност и исту доставља Извршиоцу услуге.

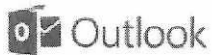
Наручилац нема примедбе на садржај и квалитет достављеног садржаја/материјала, у смислу уредног извршења уговорне обавезе Извршиоца услуге.

ОДОБРЕЊЕ – САГЛАСНОСТ
Биљана Гаврић

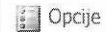

Електронски потписано
БИЉАНА ГАВРИЋ
12.11.2024 13:16:14

еУправа

Kucajte ovde da biste Celo poštansko sanduče

Odjavljivanje

Posta

Kalendar

Kontakti

Deleted Items (37)

Drafts [9]

Inbox (5)

Junk E-Mail [1]

Sent Items

Deleted Items (37)

Outbox

Upravljanje fasciklama...

Odgovori

Odgovori svima

Prosledi

Neželjeno

Zatvori

RE: Portal i Radio 021 KOSULJICA OSNOVNE LABORATORIJSKE ANALIZE

Biljana Gavrić

Poslato: 12. novembar 2024. 13:37

Za: Aristeia Stakic [aristeia.stakic@021.rs]

Prilozi: [Prva, Osnovne laboratorijske...1.pdf \(380 kB\)](#)

Poštovana,

imate saglasnost za realizaciju emisije.

Zvaničan dokument je u prilogu mejla.

Srdačan pozdrav,

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЗДРАВСТВО
Биљана Гаврић
Саветник за односе са јавношћу и медијима
Булевар Михајла Пупина 16,
21000 Нови Сад, Србија
тел: 021 487 43 81
моб: 060 515 90 28

Мислите на животну средину.
Штампајте овај мејл само уколико је неопходно.

Od: Aristeia Stakic [aristeia.stakic@021.rs]
Poslato: 7. novembar 2024. 16:19
Za: Biljana Gavrić; Snežana Bojanić
Tema: Portal i Radio 021 KOSULJICA OSNOVNE LABORATORIJSKE ANALIZE

Poštovane,

U prilogu dostavljam molbu za odobrenje sadržaja za realizaciju prve u nizu od ukupno osam tema/tekstova/radijskih emisija, obuhvaćenih ugovorom između Radija 021.rs<<http://021.rs/>> i Pokrajinskog sekretarijata za zdravstvo AP Vojvodine.

Tema prve realizacije je:

Osnovne laboratorijske analize, značaj za građane sa tumačenjem.

Sagovornica, prma dogovoru i navedenom spisku koji ste nam dostavili je dr Isidora Radosavkić iz Univerzitetskog Kliničkog centra Vojvodine.

Planirano je da emisiju o Osnovnim laboratorijskim analizama premijerno emitujemo u ponedjeljak, 11. novembra u 17 časova dok je repriza prve epizode planirana za subotu, 16. novembra u 15 časova.

Tekstovi o dogovorenim temama koji su predmet ugovora biće objavljeni na Portalu 021.rs<<http://021.rs/>> u sukcesivno, prema dinamici odobrenja i emitovanja i biće Vam dostavljeni u skladu sa odredbama ugovora.

Hvala Vam.

Srdačan pozdrav,

Aristea Stakić, novinarka

aristea.stakic021@021.rs<mailto:aristea.stakic021@021.rs>

Radio 021, Portal 021.rs<https://webmail.vojvodina.gov.rs/owa/redirect.aspx?REF=5_SKkND7zIK87l_Z8FNQBtEjlEgn7S_AaF480dQoQh8ZATnxZevcCAFodHRwOi8vMDIxLnJz>

Tel: 064/8195362

<http://www.021.rs/>

1

📧 Pošta

📅 Kalendar

👤 Kontakti

Deleted Items (47)

Drafts [10]

Inbox (3)

Junk E-Mail [1]

Sent Items

Kliknite da biste videli sve fascikle ▾

Outbox

Upravljanje fasciklama...

📧 Odgovori

📧 Odgovori svima

📧 Proslеди

🗑️ Neželjeno

🔒 Zatvori

Text Osnovne laboratorijske analize ep1

Aristea Stakic [aristea.stakic@021.rs]

Odgovorili ste u 17.11.2024. 22:57.

Poslato: 12. novembar 2024. 20:03

Za: Biljana Gavrić; Snežana Bojanić; Biljana Gavrić [biljanagavric@yahoo.com]; slobodan.krajnovic@021.rs

Prilozi: 📎 [Zašto su važne redovne la~1.docx \(33 kB\)](#)

Poštovane,

u prilogu mejla dostavljam Vam molbu za odobrenje objavljivanja pojedinačnog teksta pod naslovom:

"Zašto su važne redovne laboratorijske analize i koliko često ih treba raditi"

a na temu radijske emisije "Osnovne laboratorijske analize" u okviru projekta koji realizujemo.

Srdačan pozdrav.

Aristea Stakić
novinarka
Portal i Radio 021
0648195362

📧

📧

1

Zašto su važne redovne laboratorijske analize i koliko često ih treba raditi

Laboratorijske analize važne su za rano otkrivanje bolesti, donošenje pravovremenih medicinskih odluka i za unapređenje zdravstvene zaštite građana.

Dr Isidora Radosavkić iz Univerzitetskog Kliničkog centra Vojvodine objašnjava da se laboratorijskim analizama na biološkim uzorcima dobijaju informacije o zdravstvenom stanju pacijenata, a da je pravilan odabir analiza ključan za postavljanje tačne dijagnoze i praćenje zdravstvenog stanja pacijenta.

"Zato ih treba odabrati na osnovu simptoma bolesti koje ima pacijent i istorije bolesti, kako bi se postavila tačna dijagnoza. Trebalo bi se pridržavati relevantnih kliničkih smernica i protokola koji definišu kada i koje analize treba raditi. To pomaže u standardizaciji i smanjenju suvišnih testiranja. Takođe, potrebno je odabrati testove koji imaju visoku specifičnost i senzitivnost za postavljanje dijagnoze", kaže doktorka Radosavkić.

Ona naglašava i to da je važno uzeti u obzir individualne karakteristike svakog pacijenta prilikom odabira laboratorijskih analiza, uključujući uzrast, pol, zdravstveno stanje i terapiju koju pacijent prima.

"Praćenje prethodnih laboratorijskih rezultata pacijenta može takodje pružiti važne informacije o tome koje analize su zaista potrebne. Treba izbegavati testove koji ne pružaju značajne informacije ili ne utiču na lečenje. Saradnja između lekara, laboratorijskih stručnjaka i drugih članova zdravstvenog tima je timski rad na donošenju boljih kliničkih odluka".

Sagovornica 021.rs napominje da je za pacijente koji samoinicijativno žele da laboratorijskim analizama provere svoje zdravstveno stanje, važno da se uvek konsultuju sa lekarom kako bi se odabrale prave laboratorijske analize za određeno zdravstveno stanje i da se poštovanjem ovih pravila obezbeđuje preciznost rezultata a samim tim i kvalitet pružene zdravstvene usluge pacijentu.

Osnovne laboratorijske analize

Osnovne laboratorijske analize obuhvataju širok spektar testova a deo su jednostavnih dijagnostičkih procedura koje se svakodnevno izvode u kliničko - biohemijskoj laboratoriji.

Nakon postavljanja radne dijagnoze lekar upućuje svoga pacijenta na dopunske dijagnostičke procedure odnosno laboratorijske analize radi njenog potvrđivanja ili odbacivanja.

"Pod biološkim uzorcima podrazumevaju se uzorci krvi, urina, pljuvačke, zatim uzorci stolice, likvora, vaginalnog sekreta, tkiva kao i aspiracijska punkcija limfnog čvora, štitne žlezde, promene na dojci, odnosno, bilo koji drugi biološki materijal koji se koristi za druge visokospecijalizovane preglede".

Laboratorijske analize važne su za rano otkrivanje bolesti, donošenje pravovremenih medicinskih odluka i za unapređenje zdravstvene zaštite građana.

Dr Isidora Radosavkić iz Univerzitetskog Kliničkog centra Vojvodine objašnjava da se laboratorijskim analizama na biološkim uzorcima dobijaju informacije o zdravstvenom stanju pacijenata, a da je pravilan odabir analiza ključan za postavljanje tačne dijagnoze i praćenje zdravstvenog stanja pacijenta.

"Zato ih treba odabrati na osnovu simptoma bolesti koje ima pacijent i istorije bolesti, kako bi se postavila tačna dijagnoza. Trebalo bi se pridržavati relevantnih kliničkih smernica i protokola koji definišu kada i koje analize treba raditi. To pomaže u standardizaciji i smanjenju suvišnih testiranja. Takođe, potrebno je odabrati testove koji imaju visoku specifičnost i senzitivnost za postavljanje dijagnoze", kaže doktorka Radosavkić.

Ona naglašava i to da je važno uzeti u obzir individualne karakteristike svakog pacijenta prilikom odabira laboratorijskih analiza, uključujući uzrast, pol, zdravstveno stanje i terapiju koju pacijent prima.

"Praćenje prethodnih laboratorijskih rezultata pacijenta može takodje pružiti važne informacije o tome koje analize su zaista potrebne. Treba izbegavati testove koji ne pružaju značajne informacije ili ne utiču na lečenje. Saradnja između lekara, laboratorijskih stručnjaka i drugih članova zdravstvenog tima je timski rad na donošenju boljih kliničkih odluka".

Sagovornica 021.rs napominje da je za pacijente koji samoinicijativno žele da laboratorijskim analizama provere svoje zdravstveno stanje, važno da se uvek konsultuju sa lekarom kako bi se odabrale prave laboratorijske analize za određeno zdravstveno stanje i da se poštovanjem ovih pravila obezbeđuje preciznost rezultata a samim tim i kvalitet pružene zdravstvene usluge pacijentu.

Osnovne laboratorijske analize

Osnovne laboratorijske analize obuhvataju širok spektar testova a deo su jednostavnih dijagnostičkih procedura koje se svakodnevno izvode u kliničko - biohemijskoj laboratoriji.

Nakon postavljanja radne dijagnoze lekar upućuje svoga pacijenta na dopunske dijagnostičke procedure odnosno laboratorijske analize radi njenog potvrđivanja ili odbacivanja.

"Pod biološkim uzorcima podrazumevaju se uzorci krvi, urina, pljuvačke, zatim uzorci stolice, likvora, vaginalnog sekreta, tkiva kao i aspiracijska punkcija limfnog čvora, štitne žlezde, promene na dojci, odnosno, bilo koji drugi biološki materijal koji se koristi za druge visokospecijalizovane preglede".

PROČITAJ JOŠ

Dr Radosavkić ističe da u osnovne analize spada i određivanje sedimentacije eritrocita, kompletna krvna slika sa leukocitarnom formulom koja podrazumeva određivanje broja crvenih i belih krvnih zrnaca, diferenciranje pojedinih vrsta ćelija leukocita i određivanje vrednosti hemoglobina, hematokrita i broja trombocita.

"Važno je naglasiti da su među njima i biohemijski testovi a najčešće se određuje vrednost šećera, odnosno, glukoze u krvi, zatim, lipidnog statusa, odnosno vrednosti holesterola, triglicerida i takozvanog dobrog holesterola, vrednosti uree, kreatinina, mokraćne kiseline, aktivnost jetrenih enzima, vrednosti bilirubina, amilaze, ukupnih proteina i mnogih drugih testova koji se koriste za procenu funkcije jetre, bubrega i pankreasa".

Osnovni panel laboratorijskih testova obuhvata i pregled urina ali i analize kojima se ispituje poremećaj hemostaznog sistema, ističe doktorka Radosavkić i dodaje da se, osim određivanja broja trombocita u okviru kompletne krvne slike, po potrebi kontrolišu hormoni štitne žlezde, polni hormoni, koštani i tumor markeri i trombofilni markeri. Svi uzorci krvi za laboratorijske analize se uzimaju ujutru nakon noćnog gladovanja, 12 sati nakon poslednjeg obroka. O tome zašto moramo da gladujemo pre odlaska u laboratoriju, doktorka Radosavkić nema dilemu:

"Uzimanje hrane pre laboratorijskih analiza dovodi do povećanja koncentracije glukoze, holesterola, triglicerida, fosfata, proteina, gvožđa i vitamina. Trebalo bi izbegavati i veću fizičku aktivnost dva do tri dana pre vađenja krvi jer povećana fizička aktivnost može značajno da poveća aktivnost pojedinih enzima i nivo kalijuma. Takođe, pre vađenja krvi (u dogovoru sa lekarom) ne treba uzimati lekove i preparate koji mogu uticati na rezultat analiza kao što su gvožđe, vitamini, hormonska terapija, diuretici, analgetici i drugo", istakla je ona.

Kliničko-biohemijski testovi

Kliničko-biohemijski testovi su laboratorijski testovi koji se koriste u proceni funkcije organa, dijagnostici bolesti, praćenju stanja pacijenata i efikasnosti terapije. Ovim testovima se mere nivoi različitih hemijskih supstanci, elektrolita, proteina, minerala i drugih komponenti u uzorcima krvi, urina ili drugih bioloških materijala, ističe dr Radosavkić.

"Cilj ovih testova je da pruže informacije o funkciji različitih sistema u telu, uključujući jetru, bubrege, srce, pankreas i endokrine žlezde. O važnosti rezultata dobijenih u kliničko - biohemijskih ispitivanjima govori podatak da je u preko 70% slučajeva dijagnoza bolesti postavljena baš na osnovu rezultata ovih testova".

Napominje da se mikrobiološke analize koriste za otkrivanje mikroorganizama kao što su bakterije, virusi, gljivice i paraziti u uzorcima biološkog materijala a koji mogu izazvati infekcije i narušiti zdravlje. Ove analize, kaže Radosavkić, uključuju uzimanje uzorka krvi, urina, ispljuvaka, briseva sluznice grla, nosa ili kože i njihovo testiranje radi identifikacije tj. pronalaženja uzročnika, određivanje najefikasnijeg načina lečenja kao i procenu osetljivosti na antibiotika.

Sedimentacija eritrocita je brzina taloženja eritrocita izazvana silom zemljine težie iz uzorka krvi sa antikoagulansom. Doktorka Radosavkić pojašnjava da, takozvani elektronegativni naboj na površini crvenih krvnih zrnaca, potiče od normalnog sastava njihove membrane i održava stabilnost suspenzije eritrocita u plazmi. Ističe da treba voditi računa i o razlozima za brže taloženje eritrocita.

"Kada imamo neki upalni proces, sa porastom koncentracije nekih drugih jedinjenja smanjuje se ta elektronegativnost na membrani eritrocita, pa dolazi do bržeg taloženja. U fiziološkim uslovima, sedimentacija je ubrzana posle obilnih obroka, u toku menstruacije, trudnoće i u starosti kao i u akutnim i hroničnim infekcijama, zapaljenskim procesima, malignim bolestima i teškim anemijama. U slučaju hroničnih inflamatornih bolesti, u kojima je CRP često normalan ili blago povišen, SE je bolji indikator za praćenje bolesti. Prolazne inflamatorne infekcije, kao što su virusne infekcije, ne menjaju SE. Povišena SE se ne može smatrati dovoljno pouzdanim indikatorom inflamacije, već samo pruža dopunske informacije uz one iz medicinske istorije, kliničke slike i druge laboratorijske nalaze", kaže ona.

Prvo treba proveriti krvnu sliku, naglašava dr Radosavkić za 021.rs

Analiza kompletne krvne slike je značajna zato što omogućava lekarima da steknu uvid u opšte zdravstveno stanje pacijenta, otkriju poremećaje kao što su anemija, infekcije, upale, poremećaji u zgrušavanju krvi i razne hematološke bolesti. Takođe može biti korisna u praćenju efekata terapije, poput hemoterapije ili lekova koji utiču na krvne ćelije. Određivanje kompletne krvne slike je osnovni i najčešće korišćeni laboratorijski sa ciljem prevencije i očuvanja našeg zdravlja, napominje dr Dragosavkić.

"Analiza krvi i krvne slike radi se jednom godišnje, ili na svakih 6 meseci po preporuci lekara a uzorak krvi se uzima ujutru nakon noćnog gladovanja, 12 sati nakon poslednjeg obroka. Ovaj standardni laboratorijski termin podrazumeva određivanje koncentracija hemoglobina, broja eritrocita, broja leukocita, broja trombocita i hematokrita u jednom uzorku krvi", kaže ona.

Diferencijalna krvna slika: Važna alatka u dijagnostici i lečenju bolesti

Diferencijalna krvna slika je laboratorijska analiza koja se koristi za merenje i analizu različitih tipova belih krvnih zrnaca u krvi. U perifernoj krvi zdravih osoba cirkulišu tri vrste leukocita. To su zrele ćelije granulocitne, limfocitne i monocitne loze. Broj pojedinih vrsta leukocita se menja u sklopu mnogih bolesti, pri čemu su promene ukupnog broja leukocita najčešće posledica promene broja neutrofilnih granulocita, kaže doktorka.

"U tom smislu, Neutrofilija predstavlja povećanje broja neutrofila i najčešće se sreće kod akutnih bakterijskih infekcija a može je prouzeokovati oštećenje tkiva, nekroza i može se pojaviti pod uticajem nekih lekova i hemijskih jedinjenja ali i u sklopu nehematoloških malignih bolesti. Neutropenija je smanjenje broja neutrofila usled smanjenje produkcije zbog dejstva nekih lekova, u sklopu infektivnog agensa, kod autoimunih bolesti. Apsolutna limfocitoza je povećanje broja limfocita u perifernoj krvi kod odraslih, dok je ovo stanje fiziološka pojava kod dece. Najčešći uzroci povećanja broja limfocita su pojedine virusne infekcije, hronične infektivne bolesti (tuberkuloza) i maligne bolesti krvi (hronična limfocitna leukemija, limfomi ili akutna limfoblastna leukemija)", naglašava dr Radosavkić.

Proces i procedura upućivanja pacijenta u laboratoriju

Doktorka Radosavkić kaže da proces upućivanja pacijenta u laboratoriju ali sama procedura mogu varirati u zavisnosti od zdravstvene ustanove i vrste analize koja se traži.

"Ipak, uobičajeno je da lekar napiše uput za pacijenta koji će sadržati osnovne podatke, odnosno, ime i prezime pacijenta, pol i datum rođenja, adresu i broj telefona i jedinstveni matični broj bolesnika (JMBG). Da bi dobili ispravno izvođenje analize i tačne intepretacije tih rezultata, uput bi trebalo da sadrži i podatke o lekaru koji je zatražio analize, njegovu adresu i naziv ordinacije u primarnoj zdravstvenoj zaštiti ili puni naziv bolničkog odeljenja, zatim podatke za tražene testove i svaku klinički bitnu informaciju o bolesniku, o njegovoj pripremi i terapiji koju prima", kaže dr Radosavkić za 021.rs.

Ona je podsetila na to da većina laboratorija dobija elektronske uputnice od strane lekara koji upućuje pacijenta ili pacijent donosi uput u papirnoj formi sa sobom u laboratoriju gde se rade testovi na uzorcima krvi, urina, ili se uzima bris.

"Rezultati traženih laboratorijskih analiza se elektronski dostavljaju lekaru koji ih je i zahtevao, na osnovu kojih donosi kliničke odluke. Takodje je jos uvek vrlo često da sam pacijent preuzima rezultate u laboratoriji u štampanoj formi i dalje nosi svom lekaru", kaže ona.

Ističe da je za rad jedne kliničko-biohemijske laboratorije potrebno mnogo različitih resursa i opreme a da bi svaka laboratorija trebalo da zapošljava kvalifikovano osoblje, pre svih, laboratorijske tehničare koje pacijenti odmah upoznaju i koji obavljaju veliki deo posla u svakoj kliničko - biohemijskoj laboratoriji.

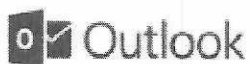
"Tu su, zatim, lekari specijalisti laboratorijske medicine i kliničke biohemije, medicinski biohemičari, magistri biohemije, medicinski tehničari i drugo osoblje sa odgovarajućom obukom i sertifikatima. Laboratorijski prostor podrazumeva adekvatan prostor za prijem pacijenata i uzimanje uzoraka. Prostor mora biti klimatizovan, ventiliran, dovoljno svetao i prostran a iste uslove trebalo bi da imaju i prostorije za skladištenje opreme i reagenasa. frižideri i zamrzivači u kojima se čuvaju uzorci, kancelarije osoblja i prostorije za odmor", objasnila je dr Radosavkić.

Opšta laboratorijska oprema - mikroskopi, centrifuge, inkubatori, pipete, analizatori krvi i urina, pH metri, spektrofotometri i druga oprema za obavljanje različitih analiza, neopodni su su svakoj laboratoriji koja se pridržava relevantnih kliničkih smernica i protokola koji definišu kada i koje analize treba raditi, poručuje dr Radosavkić.

"To pomaže u standardizaciji i smanjenju suvišnih testiranja. Odabirati testove koji imaju visoku specifičnost i senzitivnost za postavljanje dijagnoze. Praćenje prethodnih laboratorijskih rezultata pacijenta može takođe pružiti važne informacije o tome koje analize su zaista potrebne. Treba razmatrati troškove testova i njihovu koristi. Treba izbegavati testove koji ne pružaju značajne informacije ili ne utiču na lečenje", ističe ona.

Dodaje da se u modernoj medicini, lekari trude da urade samo neophodne testove i analize jer takav pristup pomaže i u smanjenju troškova zdravstvene zaštite i omogućava precizniju dijagnozu i efikasnije lečenje. Ona ističe da lekari i laboranti koriste nove tehnologije, digitalne alate i softvere kako bi se što preciznije analizirali dobijeni podaci testiranja.

"Kvalitetno kontrolisani uzorci su rezultat prmenjenih standarda i kontrolnih uzoraka koji se koriste za proveru tačnosti i pouzdanosti rada aparata i samim tim tačnosti rezultata analiza, kao i uzoraka pacijenata koji su dobijeni na strogo kontrolisan način, pravilnom identifikacijom pacijenta i proverom pripreme pacijenta za vađenje krvi. Laboratorija mora imati softver za upravljanje podacima pacijenata, unos rezultata analiza i praćenje uzoraka i generisanje izveštaja. Bezbednost i zaštita su takođe ključni a podrazumevaju pravilnu proceduru za odlaganje opasnih materijala, zaštitu od infekcija i bezbedno rukovanje uzorcima i reagensima", naglašava sagovornica 021.rs, dr Isidora Radosavkić.

Posta	Odgovori Odgovori svima Prosledi Neželjeno Zatvori
Kalendar	<h2>RE: Text Osnovne laboratorijske analize ep1</h2> <p>Biljana Gavrić</p> <p>Poslato: 17. novembar 2024. 22:57</p> <p>Za: Aristeia Stakic [aristeia.stakic@021.rs]</p> <p>Poštovana,</p> <p>Imate saglasnost za objavu teksta.</p> <p>Srdačan pozdrav, Biljana Gavrić Pokrajinski sekretarijat za zdravstvo</p> <p>Poslato sa mog uređaja Galaxy</p> <p>----- Original message ----- Od: Aristeia Stakic <aristeia.stakic@021.rs> Date: 12.11.24. 20:03 (GMT+01:00) To: Biljana Gavrić <Biljana.Gavric@vojvodina.gov.rs>, Snežana Bojanić <Snezana.Bojanic@vojvodina.gov.rs>, Biljana Gavrić <biljanagavric@yahoo.com>, slobodan.krajnovic@021.rs Subject: Text Osnovne laboratorijske analize ep1</p> <p>Poštovane,</p> <p>u prilogu mejla dostavljam Vam molbu za odobrenje objavljivanja pojedinačnog teksta pod naslovom:</p> <p>"Zašto su važne redovne laboratorijske analize i koliko često ih treba raditi"</p> <p>a na temu radijske emisije "Osnovne laboratorijske analize" u okviru projekta koji realizujemo.</p> <p>Srdačan pozdrav.</p> <p>Aristea Stakić novinarka Portal i Radio 021 0648195362</p>
Kontakti	
Deleted Items (47)	
Drafts [10]	
Inbox (3)	
Junk E-Mail [1]	
Sent Items	
Kliknite da biste videli sve fascikle ▾	
Outbox	
Upravljanje fasciklama...	